

NARODNI DNEVNIK

Izhaja vsak dan opoldne, izvemši nedelje in praznike.

Mesečna naročnina: V Ljubljani in po pošti: Din 20.—, inozemstvo Din 30.—.

Neodvisen političen list.

UREDNIŠTVO:

SIMON GREGORČEVA ULICA ŠTEV. 23.
UPRAVNIŠTVO: KONGRESNI TRG ŠTEV. 3.
TELEFON ŠTEV. 2852.

Rokopisi se ne vračajo. — Oglasi po tarifu.

Pisnim vprašanjem naj se priloži znamka za odgovor.

Račun pri poštnem ček. uradu štev. 13.633.

Dosti je kriz!

»Kamorkoli se obrnete, povsod slišite eno in isto: bil bi že skrajni čas, da se prične pri nas resno delo.« Tako pričinja »Jugoslovski Lloyd« svoj dotimski uvodnik in vsak naš trgovec, vsak naš obrtnik in industrijalec, a tudi vsak kmet in delavec mu mora le pritrditi. Dosti je teh kriz, dosti je tega večnega krizarjenja in čas je, da se prične doba resnega in mirnega dela.

Ko je nastopila Vukičević-Marinkovičeva vlada, je vse tudi pričakovalo, da se tako delo začne in zlasti še, ko je bilo objavljeno njeno znano pismo, s katerim se začne razpis novih volitev. Ko je bila objavljena vest še o takozvanem blejskem sporazumu, smo mogli biti Slovenci še posebej veseli, da je prišla doba dela in da bo pri tem delu v odlični meri sodelovala tudi večinska reprezentanca slovenskega naroda. In da je jugoslovansko prebivalstvo v veliki večini za to novo politiko dela, so pokazale volitve, ko je dobila Vukičević-Marinkovičeva vlada trdno večino.

Toda pri nas v Jugoslaviji je že tako, da se tudi najbolj pravilna in najbolj jasna misel ne more brez težave uveljaviti. Čeprav vse naše gospodarsko, vse naše nacionalno življenje naravnost kategorično zahteva, da gre vlada na delo in čeprav so istega mnenja tudi najbolj merodajni krogi v državi, vendar se danes nekateri krogi pehajo in trudijo, kako bi s kakšno umetno izzvano krizo preprečili normalno delo skupščine. So to ljudje, ki naravnost žive od svojega partijsanstva in ki bi v istem hipu propadli, ko bi naši parlamentarci nehali kombinirati, zato pa začeli z delom. Ti krogi vedno mislijo, da gre vse narobe, če niso oni v ospredju situacije in čeravno je narod pokazal, da ne mara za nje, hočejo vsej državi sugerirati, da se bo svet podrl, če ne bodo mogli razkazovati svoje spretnosti v povzročevanju kriz.

Stokrat več, ko vsi ti poklicni partizani, pa imajo pravice do besede gospodarski krogi v državi. Naši privredniki so oni, ki ustvarjajo vrednote, ki ustvarjajo narodno bogastvo, dočim ga ti poklicni partizani le zapravljajo. Zato pa so tudi zaigrali vsako pravico, da bi odločali v državi.

Vsa leta po preobratu so bili gospodarski krogi ti politični partizani. Pa čeprav so naši trgovci, kmetje, delavci, obrtniki, industrijalci in inteligenti ustvarjali v bogati Jugoslaviji vedno nove vrednote, je vendarle ostala naša gospodarska kriza nezmanjšana, ker vsi ti poklicni partizani niso znali delati, temveč samo intrigrirati, krizariti in kombinirati. Vse to pa spravlja vse naše gospodarstvo na pot propadanja, da trpi od tega vsa država.

Dosti je kriz! To je klic, ki mora zavladati v vsej državi in obračunati z onimi, ki mislijo, da mora vsled njih strankarskih fondov trpeti vsa država. Kdor ni dobil pri volitvah zadostno glasov, temu pač ni pomagati in njegova dolžnost je samo ta, da s pozitivnim delom in skupščini dokaže, da je zaslužil od naroda večje zaupanje. Naj bo brez skrbi, da mu narod tega zaupanja ne bo odrekel, če bo videl le količjak pozitivnega dela. Še vsaka pozitivno delujoča stranka je dobila narodno zaupanje, kakor ga je še vsaka le spletkarska stranka zaigrala.

Ko se sestane skupščina, tedaj je prilika za opozicijo, da s pozitivnimi predlogi dokaže, da je sposobnejša od vlade, dočim pa je vse krizarjenje pred sestankom skupščine samo dokaz, da opoziciji ne gre ne za delo v skupščini, ne za napredek našega gospodarstva, temveč le za svojo strankarsko glorio.

Marinković v avdijenci.

Beograd, 19. sept. Včeraj opoldne sta Nj. Vel. kraljica Marija in prestolonaslednik Peter odpotovala v Topolo. Nj. Vel. kralj ostane še nekaj dni v Beogradu. Ko pa bodo končane vse avdiience, odpotuje tudi on. Včeraj je kralj sprejel v avdijenci dr. Vojo Marinkovića. Minister za socialno politiko Aleksander Miović je bil pa nekaj časa pri ministru dvora. Velja Vukičević se včeraj sploh ni pokazal v predsedstvu vlade. Kakor se doznava, je odšel na lov. Vprašanje vstopa

dr. Korošca v vlado je ostalo zato včeraj popolnoma v zatišju. Dr. Korošec se danes vnovič sestane z Veljo Vukičevićem ter bo nadaljeval razgovore o tem vprašanju. Za zdaj se lahko ugotovi, da v Demokraski zajednici ne gledajo simpatično na vstop dr. Korošca v vlado. Demokraska zajednica dela Velji Vukičeviću velike težave pri uresničenju tega načrta. Govori se, da je uprav zaradi tega bil včeraj dr. Marinković v avdijenci.

Davidović snuje opozicijski blok.

Beograd, 19. septembra. V opozicijskih, zlasti v esdeesarskih krogih se je v zadnjem času mnogo govorilo o akciji Ljube Davidovića za ustvaritev »demokraskega« blok. Da bo ta akcija dobila tako obliko, to je, da nameravajo tudi radičevci vstopiti v demokrasko zajednico, za to se ni vedelo. Po mnenju opozicije hoče Ljuba Davidović iz sedanjih opozicijskih elementov v parlamentu, med katere je treba v prvi vrsti šteti ožjo skupino Ljube Davidovića, stvoriti blok, ki bi v političnem življenju bil protiutež radikalno-klerikalnemu bloku. V tem bloku bi razen HSS sodelovali samostojni demokrati in bržkone tudi oni nezadovoljni radikali, ki se zbirajo okrog Nastasa Petrovića. Če bi ta akcija povlekla za seboj vso demokrasko stranko, kar pa je izključeno, bi moč tega bloka znašala okrog 190 poslancev. Če pa Voja Marinković ne bi bil sporazumen s to akcijo, potem »demokraski« blok ne bi imel niti večine v skupščini.

Načrt Ljube Davidovića ne gre po zahtevanju opozicijskih krogov samo za parlamentarnim sodelovanjem, temveč v prvi vrsti za osnovanjem skupnega kluba na taki bazi, da bi v Demokrasko zajednico vstopili v najkrajšem času radičevci in samostojni demokrati (!). Razgovori o snovanju skupnega bloka s HSS in SDS so se vodili že dalje časa in izgleda, da so prav zadnje dni stopili v končno fazo. Samostojni demokrati so se te misli oprijeli z vso silo, ker upajo, da je ona za nje rešilna bilka. Pa tudi pri radičevcih je bila Davidovičeva namera sprejeta s simpatijo. (?) Kakor se doznava iz krogov HSS, se je vodstvo radičevcev že dalje časa bavilo s tem vprašanjem in se končno odločilo v pozitivnem smislu. Treba je samo še, da se s tem sklepom solidarizira večina kluba HSS. Sodi se, da bo to vprašanje eden glavnih predmetov za razgovore na seji Hrvatskega seljaškega kluba v Zagrebu, ki se bo vršila 22. t. m.

Nova demokraska zajednica bi bila za zdaj razširjena na HSS in SDS. Pačičevci pa bi čakali še na razvoj razmer v radikalni stranki. Najinteresnejše bo pri tem stališče Voje Marinkovića, ki bo vsekakor odločil o novi vladi. Snovatelji »demokraskega« bloka upajo, da bo Marinković podprl novo kombinacijo, če bi ta prevzela vladno in v tem slučaju še naprej obdržal vodstvo naše zunanje politike.

Radi novega konstituiranja novega poslanskega kluba Demokrasko zajednice ne bi bilo nobenih težav, ker bi predsedstvo obdržal Ljuba Davidović, medtem ko bi podpredsedniško mesto dobila HSS. Ker samostojni demokrati samo vstopijo nazaj v demokrasko stranko kot njen sestavni del, bi bržkone ne za-

Ta pa se ne sme in tudi ne bo pridobila na škodo celote in zato je treba s krizarjenjem nehati!

hitevali posebnega mesta v predsedništvu kluba, če bi bilo pa le potrebno, pa bi dobili mesto drugega podpredsednika.

Prva akcija bloka demokrasko zajednice bi bil skupni nastop v verifikacijskem odboru in glede na to najstrožje presojanje vseh volilnih nepravilnosti. Če bi uresničili trditev Velje Vukičevića, da ima današnja vlada, če bi prišla v kritičen položaj, mandat za nove volitve, potem bi demokraska zajednica pri novih volitvah nastopila s skupnimi listami v vsej državi. Ali bi tudi v tem slučaju ostala Marinkovičeva skupina v novi volilni vladi, ali pa bi se skupno s stranko umaknila v opozicijo, je za zdaj še težko reči naprej.

Velji Vukičeviću ta akcija Ljube Davidovića ni bila neznana in on ji je posvetil vso pozornost, ker je takoj razumel vso nevarnost, ki lahko iz tega nastane za vlado in za radikalno stranko. Zato je tudi tako nujno pozval v Beograd dr. Korošca, da ustanovi z njim radikalno-klerikalni blok in na ta način vsaj nekoliko paralizira to akcijo. Ta novi klub naj bi se imenoval narodni klub. Njegova moč v parlamentu bo znašala od 125 do 130 poslancev. Njegova usoda pa bi bila odvisna od skupine Voje Marinkovića in njene moči. Ali se bo ta skupina odločila za sedanjo vlado, razširjeno s SLS ali za idejo Ljube Davidovića, se bo pokazalo v najbližji bodočnosti.

K vsem tem kombinacijam je pripomniti, da so povečini porojene le iz želje, ne pa iz stvarne podlage. To se zlasti vidi iz dalekosežnih fantazij, o katerih sanjajo nekateri v zvezi z »demokraskim« blokom.

PRIBIČEVIĆ ZIDA VSE SVOJE NADE NA — DAVIDOVIĆA.

Beograd, 19. sept. Kakor se doznava, je Pribičević optimističen in jako nasproten Velji Vukičeviću. Včeraj je izjavil, da je položaj zelo priprost. Mi, ki smo za demokrasko vladavino, imamo večino. Tako vsa Štefan Radić v imenu HSS in jaz v imenu samostojnih demokratov povedala vsak svoje. Situacija je v rokah Ljube Davidovića. On lahko ustvari, če hoče, veliko narodno vlado, za katero smo se v volilnem boju zavzemali. Mi nimamo nič več povedati. Vse svoje sile smo dali Davidoviću na razpolago. Na Davidoviću je, da se odloči za uresničenje naše skupne misli.

IRSKA VLADA ZMAGALA PRI VOLITVAH.

London, 19. sept. Dozdaj so znani naslednji rezultati volitev na Irskem: pristavi ministrskega predsednika Cosgravea 38, neodvisni 8, kmetjska stranka 3. To bi bila večina. Opozicija je dobila: De Valera 30, labouristi 9, nacionalan liga 2, komunisti 1. To bi bilo 42 mest. Ni so pa še znani rezultati iz nekaterih okrožij.

Beograd kombinira.

ESDEESARJI PRIPRAVLJENI LIKVIDIRATI SVOJO STRANKO.

Beograd, 19. septembra. Aktivnost Ljube Davidovića je usmerjena na to, da zagotovi Demokraski zajednici čim močnejšo pozicijo, tako da bi lahko prišla oblast iz rok radikalov v roke demokrasko zajednice. Ljuba Davidović se je s samostojnimi demokrati že popolnoma sporazumel glede zopetne združitve obeh demokraskih skupin. Opraviti je treba samo še nekatere formalnosti. Pričakuje se, da bo vsa stvar končana v najkrajšem času. Ko bodo urejene vse modalitete bo prišlo do sestanka med Ljubo Davidovićem in Svetozarjem Pribičevićem. Na tem sestanku obeh prvakov se bo odločalo o likvidaciji samostojne demokrasko stranke. Naglašajo se, da vstopa SDS v demokrasko stranko brez vsakih pogojev in da Pribičević ne zahteva za svojo skupino nobenega posebnega položaja. Glede na to je fuzija radikalov stvar časa. Tej združitvi demokratov so naklonjeni ne samo poslanci Pribičevićevega kluba, temveč jo je tudi ljudstvo zahtevalo na zborovanjih, ki jih je imel Pribičević v volilni kampanji. Takrat so večkrat od njega zahtevali, da se zopet združi z matično stranko. Tudi Pribičević sam je uvidel, da SDS sama zares nima več pravega pomena in da je treba, da se vrne nazaj.

V demokraski zajednici so prepričani, da bo Pribičević povratek ojačil politično demokrasko zajednico in na ta način omogočil uresničenje programa ter utrl pot veliki želji Ljube Davidovića, da se proti radikalom združijo vse druge skupine v eno stranko ali klub. Rezultat vsega tega bo prišel v najkrajšem času do izraza tako, da bomo v našem političnem življenju imeli samo dva velika bloka, ki se bosta po nastajajočih razmerah izmenjavala v vladi. Demokratje se nadejajo, da je prišel čas, da se radikali umaknejo z vodstva in dajo tako možnost, da se uvede v državi nov sistem.

Jasno pa je, da morajo te kombinacije žalostno propasti, če se Davidoviću ne posreči pridobiti za svoje želje ves demokraski klub.

Dobro poučeni krogi trdijo, da imajo vse te kombinacije samo en cilj, da prisilijo radikale k čim večji popustljivosti napram demokraskim zahtevam.

REDUCIRANJE III. DRŽ. GIMNAZIJE.

Reduciranje je že izvršeno. Včeraj so dobila ravnateljstva reduciranih zavodov brzojavno od ministrstva tozadavne naloge. V Ljubljani se reducira III. drž. gimnazija. Redukcija se prične po ministrskem ukazu takoj in sicer se z zadnjim septembrom zatvori peti razred. Učenci tega razreda naj se napotijo s 1. oktobrom — tako pravi ministrska brzojavka — na druge zavode.

V pošteb pride tu le II. drž. gimnazija in realka. Ker pa na teh dveh zavodih ne bo prostora za toliko novih učencev v petem razredu, je nevarnost, da bo morala večina učencev ostati — na cesti, kar bi bil vsekakor strašen udarec za učence in starše. — Upamo, da se to vendar ne zgodi!

DELO KOMISIJE ZVEZE NARODOV.

Zeneva, 19. sept. Včeraj so komisije Zveze narodov nadaljevale svoje delo. V prvi komisiji se je vodila razprava o postopni kodifikaciji mednarodnega prava. Razpravljalo se je o resoluciji, ki jo je predložila paragrafska delegacija o pripravljanju zakonov mednarodnega prava.

Dnevne vesti.

— Načrt za redukcijo srednjih šol. V poslovnem ministruju je izdelan načrt o redukciji srednjih šol. Postopoma se imajo opustiti vse ene srednje šole, ki v zadnjem bremešču niso izkazale več kot 120 učenec. V vsej državi ne sme biti več kot 80 popolnih gimnazij; 36 gimnazij se postopoma spremenijo v nižje gimnazije, odnose se odpravijo. V Sloveniji ostanejo popolne: Kranj 1, Ljubljana 2 in realka, Maribor (realna gimnazija), Novo mesto 1, Celje 1; na 4-razredne se skrajšajo gimnazije v Kočevju, Mariboru, Ptuj in v Ljubljani III. državna. — Ukinkjene bodo tudi nekatere fakultete, ki se bodo označile v novem proračunu kot nepotrebne.

— **Pouk o francosčini** bi hotelo dati »Jutro«. Ali bi morda hoteli gospodje napisati tudi kako razpravo o aprilskih ribah.

— Si ta euisses... namreč celjska »Nova Dob«. Hotela bi se namreč poučiti, ker smo pisali o ruskem šahistu Aljošinu, mesto, da bi napisali o francoskem šahistu Aljehinu. Bodi »Novi dob« povedano, da se je Aljehin, ko je bil še v Rusiji pisal samo Aljošin in šele sedaj, ko zastopa francoski šah, je svoje ime popravi. Morda bo ta pouk »Novi dob« zadostoval.

— **Bolgarski poslanik** na osješkem veleposl. Gospod Vukarelić, bolgarski poslanik na našem dvoru, si je ogledal osješki veleposl. Pokazal je tudi zanimanje za mesto in se posebno zanimal za Strossmayerjevo rojstno hišo, v kateri se je dalj časa pomudil.

— **Kirurški kongres** v Beogradu. Te dni se vrši v Beogradu III. jugoslovanski kongres za operativno medicino. Kongresa se udeležijo tudi čehoslovski kirurgi. Na kongresu bodo predavali med drugim prof. dr. Zolotar in primarij dr. Mlinar iz Ljubljane, dr. Černič iz Maribora in dr. Holawa iz Brezice.

— **Bakarska železnica dograjena** v 16 meseh. Tekom dni se prične z graditvijo bakarske železnice, ki bo imela 10.300 m dolžine. Delo je poverjeno Petru Stankoviću, ki ima progo izgotoviti v 16 meseh.

— **Rumunščina na učiteljskem** v Vršacu. Minister prosvete je odredil, da se upelje v šolskem letu 1927-28 rumunščina na učiteljskem v Vršacu. Poučevanje tega jezika ima samo fakultativen značaj. Namen poučevanja je, vzgojiti učitelje, ki bodo lahko poučevali na rumunjskih šolah. Predmet bo poučeval učitelj Nika Trifu, učitelj iz Sv. Jovana. Odprto ostane samo vprašanje, koliko kandidatov se bo prijavilo za pouk.

— **Tradicionalna tombola Jugoslovanske Matice** v Novem mestu se vrši v nedeljo dne 2., oziroma 9. oktobra t. l. Tukajšnja podružnica Jugoslovanske Matice se tem potom zopet obrača na občinstvo Novega mesta in okolice. Naše prodajalke tombolskih tablic bodo prodajale tablice po 1 Din. Odbornice in odborniki pa se bodo oglašali pri premožnejših meščanih in okoličinah s prošnjo za prispevke v dobrotah. Zavedamo se v polni meri, da čas gospodarske krize in splošne tesnobe za požrtvovalne cilje narodno-osebne dela ni ugoden. Vemo pa tudi, da je ravno v tem času pomoč dvakrat nujna. Saj se vsak dan posebej množijo obupni klci onih Slovencev, ki jih je ponoreli fašizem obsodil na hitro smrt, razpuščajoč in z brezobzirno roko uničujoč zadnje celice slovenskega življa, kulturna in prosvetna društva. Pravijo, da je pomoč najbližja, kadar je sila največja. Upamo, da občinstvo ne bo odreklo svoje pomoči v tako žgoči in vnebovpijoči potrebi in da bo rado poseglo po tombolskih tablicah, oziroma po svojih močeh prispevalo z dobroti. — Podružnica Jugoslovanske Matice v Novem mestu.

— **Vodstva šol** opozarjamo, da je uprava Ljubljanskega veleposl. dovolila za poset Pokrajinske razstave od 17. do 28. t. m. za mladino znižano vstopnino po Din 3.—, ako jo obiščejo v skupinah pod vodstvom svojega učiteljskega. — Ker je ogled te razstave velikega vzgojnega pomena za našo mladino, bo obisk za vsakega poedince zelo koristen.

— **Scenični osnutki**. Natečaja za scenične osnutke o priliki Pokrajinske razstave se je udeležilo pet konkurentov. Žirija, obstoječa iz gg.: upravnika ing. arh. Gregarja, scenografa Vavpotiča, arh. dr. Vurnika, prof. O. Šesta in ravnatelja veleposl. konzula Dularja, je nagradila s prvim darilom osnutke Skružnjaja ml. (Veronika Deseniška in Galia: Peterčkove sanje). Drugo darilo je prejel arh. Spinič za osnutke Cankarjevega Pohujšanja. Tretje darilo Vavpotič ml. za osnutke Pohujšanja in četrti Delac Ferdo za osnutke Pohujšanja. Osnutki, ki so bili nagradi, se nahajajo razstavljeni v oddelku »Gledališče« (slikarski del). Istotako so izloženi nenagradjeni osnutki vpslani pod geslom »Škoda časa«.

— **Uprava veleposl.** bo priredila tekmo razstave v oddelku »Gledališče« (paviljon K) par vodstvom po razstavi za (javljeno) občinstvo, za dijake in slednje za podeželske goste. Prosimo zainteresirane za dežele, da javijo svoj prihod svojim centralnim organizacijam (Z. K. D. in Prosvetni zvezi), da taiste posredujejo in urede vse potrebno v uradu veleposl. Šolska vodstva (Ljubljanska in zunanja) istotako prosimo, da pravočasno javijo svoj obisk. Vodstva se bodo vršila, kol je predvideno, v soboto, dne 24. t. m. v nedeljo dne 25. t. m. Čas in event. izpembe se bodo pravočasno objavile v vseh ljubljanskih dnevnikih.

— **Iz ministerjalne službe**. Poslanski svetnik v Budimpešti Borko Kristić je imenovan za šefa protokola zunanjega ministva.

— **Iz davčne službe**. Premesčena sta višji davčni upravitelj Tomo Tavčar iz Kranja na Brdo, davčni oficijal Josip Trtnik pa iz Škofje Loke na Brdo.

— **Prorokbe Veljama II.** Kopenhagenski dnevnik »Dages Nyheder« priobčuje razgo-

vor urednika z bivšim cesarjem Viljemom II. Razgovor je dokaj zanimiv, zato ga dobesedno objavljamo. Viljem II. pravi: »Razni ministri in poslanci se trudijo na vse moguče načine vsiliti misel za svetovni mir; zajedno pa vidim, kako ljubosumnost med narodom narašča. Gradijo se podmorniki, torpeda čolni, eksperimentirajo se z raznimi plini, ki se jih hoče uporabljati ne le na kopnem, temveč tudi na morju. Vse to delo se vrši v znamenju miru in sprave. Poleg raznih oceanskih poletov se dnevno čila o trajnostnih poletih, kjer je avijon obtežen s kolikor mogoče veliko količino bomb in drugega razstreliva.« Nato govori nekdanji mogočni cesar o razgovoru, ki ga je imel z grofom Zepellinom. »Grof mi je nekoč stavil ponudbo — pripoveduje — da zgradimo 500 Zepellinov, v katerih lahko obvladamo, v slučaju vojne, celo Evropo. Državni zbor pa je odbil ponudbo in motiviral z izjavo, da v državni blagajni ni zadostnih sredstev za to veliko delo. Gospodi pri Zvezi narodov — pravi dalje — so ali slepi, ali pa hodijo z zavezanimi očmi okoli. Gospoda sliči otrokom, ki kažejo divje konjike, ki pa se v istem trenutku lahko znajdejo na trdi zemlji. Prepričan sem, da marsikateri zastopnik države dela v tem pravcu zgolj zato, da si s tem pridobi zaupanje. Uverjen sem, da bo najkasneje leta 1937 izbruhnila nova vojna, ki bo ena najhujših v svetovni zgodovini, zajedno pa tudi najkrajša. Le-ta ne bo trpela leta, mesece; tudi dneve ne, ampak samo nekaj — ur. V tistem hipu, ko bo vojna napoved objavljena, v istem hipu bo brzjavni urad obvestil mogočne avijatske postaje, nadvse junaško mornarico itd. Trgovske ladje bodo takoj uničile in ona narodnost, ki ne bo pripravljena na usodepolen boj, bo v 48 urah uničena. Na kopnem kot na morju se bodo uporabljali razni strupeni plini, o kojih Nemčija niti ne sanja. Skratka slabejši bodo trenutno uničeni.« Nekdanji mogočnik, je nato trdil, da je še vedno obdan od množice ovdovih, ki imajo nalog, da preprečijo vsak poskus »svet nanovo spravili v nevarnost«. Nato je vzkliknil: »Moja edina in največja želja je, zasesti znova prestol, zopet biti vladar, ki bi svet naučil, kako se ohrani svetu blažen mir. Resnično! hotel bi ljudstvu pokazati pot do sprave in miru, na žalost pa svet raje vidi v meni nepoboljšljivega grešnika kot pa dobrega in treznega svetovalca.

— **Dvordinarski falzifikati**. Celjska policija je prišla na sled dvordinarskim falzifikatom, ki se jih težko spozna od originalov. Falzifikate se spozna po robu, ki pove, da je novce sestavljen iz dveh delov.

— **Ljubavna tragedija** v Subotici. Pred komisarja železniške policije v Subotici je stopil železniški zavirač in hladnokrvno izjavil: »Pokorno javljam, da sem ubil svojo ljubico!« Železniški uslužbenec Boša Maksimović je nato natančno opisal dogodek ter priznal, da je dalje časa živel v zadovoljstvu in sreči pod enim krovom z Jelisavo Sekulić, da pa je postal tekom časa ljubosumen in končno svojo ljubico z bodljaji z nožem umoril.

— **Spalna bolezen** v Hercegovini. V poslednem času je zopet prijavljenih več slučajev spalne bolezni. Do sedaj so zabeleženi že trije smrtni slučaji.

— **Zagrebčan ponesrečil na Montblanku?** Herbert Reich, rodom iz Tropolja, bančni uradnik filijalke »Wiener Bankverein« v Zagrebu, se je 13. avgusta odpravil na Montblank. Od 20. avgusta dalje je izginila vsaka sled za turistom. Domneva se, da se je 28-letni uradnik ponesrečil v gorovju.

— **Tragedija dveh otrok**. Vladko in Zvonko Hrdi, prvi 7 let, drugi 5, sta ostala doma brez nadzorstva. Izrabila sta priliko in stikala po omari, kjer sta našla nek medikament in ga zavživala. Zdravilo je hitro učinkovalo. Ko se je mati vrnila, je našla oba otroka v agoniji. Zdravstveno stanje je zelo opasno, čeprav je zdravnik takoj izpral želodec. Vendar pa obstaja upanje, da se jih ohrani pri življenju.

— **Vojna ladja »Hvar«**. Pred dnevi se je poročalo, da se naša vojna ladja »Hvar« pri Malti ponesrečila ter se potopila. Vest ne ustreza resnici: Vojna ladja »Hvar« je prispela te dni po 16-dnevni vožnji iz Šibenika v Newcastle na Angleškem.

— **700 dinarjev** takse za izpit iz enega predmeta. Nekaj abiturijent je polagal izpit iz 1 — reci enega — predmeta in plačal zato takso 700 Din. To se je zgodilo v Osijeku.

— **Mariborska dama toži graškega röntgenologa**. Soprega mariborskega profesorja se je zdravila nedavno v Grazu pri znanem röntgenologu. Vseled neprevidnosti in male pogreške ji je z aparatom opalil lice. Dama je vložila tožbo proti profesorju in zahteva odškodnino za pokvarjeno lepoto. Te dni se je vršila razprava v Grazu. Proces je vzbudil v Mariboru silno zanimanje.

— **1500 mark za glavo svoje žene**. Te dni je bil aretiran v bližini Mangona indijski zločinec Uga San Pe. Dečko ima na vesti nebroj zločinov: roparskih napadov, umorov, tatvin itd. Curriculum vitae lopova, ki je bil strah in trepet vse okolice ni vsakdanji. Uga Saue Pe je bil šumarski uradnik. Lepa ga je bil obdolžen, da je ukradel lovsko puško. Kljub temu, da je zadrževal do zadnjega svojo nedolžnost, je bil obsojen na daljšo ječo. Medtem ko je sedel, ga je varala njegova žena z možem, ki ga je bil ovdil. Ko je Uga San Pe to izvedel, je prisegel svojemu tekmeu krvavo maščevanje. Ko je prestal kazen je bila njegova eksistenca uničena. Pobegnil je v gozdove in postal bandit. Vlada je razpisala na njegovo glavo 375 funtov sterlingov. Nato je dal afiširati Uga San Pe letake, na katerih je obljubil onemu, ki mu prinese glavo njegovo žene in njenega ljubimca 75 funtov. To utegne biti v kriminalni zgodovini prvi slučaj svoje vrste.

— **Revolverska bitka med komunisti in fašisti**. V Ravenni je izvršil te dni komunist

Missiroli atentat na skupino oficirjev fašistične milice. Pri tem je bil komandant 81. fašistične legije težko, tajnik lokalne fašistične organizacije pa lahko poškodovan. Tajnik krajevne fašistične organizacije je Missija ustrelil.

— **70 oseb** je zgorelo v neki trgovski hiši v Londonu. Gašenje požara in reševalna akcija, oboje je bilo zelo otežkočeno, ker se je požar z velikansko naglico širil.

— **Upepeljena kemična tovarna**. V Celovcu je zgorela kemična tovarna »Chemische Werke-Seebach«. Pogorela je prav do tal. Vzrok požara je neznan.

— **Boljševiški muzej** v Jekaterinburgu. Ipatjevski dom v Jekaterinburgu, v katerem so na žalostni način končali Romanovi, hočejo pretvoriti v boljševiški muzej, v katerem bo shranjen ves material in dokumenti, ki so v zvezi s carjem Nikolajem II. od februarске revolucije.

— **Saljapinov honorar**. Saljapin bo pel na Dunaju, v Pragi in 2 krat v Berlinu ter bo prejel za vsak svoj nastop 3000 dolarjev ali 165.000 dinarjev.

— **Največji most na svetu**. Čez Hudson bodo zidali most, ki bo 1061 m dolg ter bo imel 61 m višine. Bo to eden največjih mostov.

— **Srna povzročila motociklistično nesrečo**. Na Bavarskem, blizu Gentendorfa, se je ponoči vozil z motornim kolesom mehanik Stangl iz bližnjega gozda je hipoma skočila srna, ki je vsled luči iz žarometov obstala kot izklesana sredi ceste. Mehanik Stangl se je divjačino tako prestrašil, da ni obvladal več situacije. Zavozil je v srno, se preuknil z motorjem ter dobil tako težke telesne poškodbe, da je še tisto noč preminul.

— **Acroplan na dvorišču kaznilnice**. Na dvorišču kaznilnice v Princetownu se je znašel acroplan, okoli katerega se je takoj zbrala vsa kazniška svojata. Uprava kaznilnice je domnevala, da hoče avion rešiti koga od kaznjencev. Kmalu pa se je izkazalo, da se vozi z avijonom trgovec, kateremu se je mudilo na nekem zborovanju, ki se je vršilo v Princetownu, ki pa je moral pristati na dvorišču zaradi defekta pri motorju in da je bil to slučaj, da je pristal na dvorišču kaznilnice.

Ljubljana.

— **6% obligacijsko posojilo** mesta Ljubljane za zgradbo stanovanjskih hiš so nadalje pisali: Assicurazioni Generali — generalni zastop za Slovenijo Din 100.000.—, »Sava« obče zavarovalna d. d. — generalni zastop za Slovenijo Din 200.000.—, Hranilni in posojilni konzorcij javnih nameštencev in vpokojencev Din 7.500.—, Penko Jože, poštni zvezničnik Din 1.000.—, neimenovani 60.000 Din, 3 neimenovani po Din 10.000.— Din 30.000, neimenovani Din 5.000.—, neimenovani Din 4.000.—, neimenovani Din 3.000.—, neimenovani Din 2.000.—, 3 neimenovani po Din 1.000.— Din 3.000, 2 neimenovana po Din 500 Din 1.000.—.

— **Nova stanovanjska kolonija** na Viču. Včeraj popoldne se je vršila v Novi vasi na Viču slovesna otvoritev nove stanovanjske kolonije »Stan in dom«. Slovesne otvoritve so se udeležili med drugim: ljubljanski komisar dr. Mencinger, viški župan g. Petrovič, finančni referent mestne občine ljubljanske g. Volc, zastopnik finančne delegacije dr. Spindler, zastopnik OUZD dr. Kulhar, tajnik Delavske zbornice g. Uratnik in mnogi viški občani ter stanovalci kolonije »Stan in dom«. Pri slovesnem polaganju novega kamna je govoril najprej g. Anton Kristan, nato pa vsi omenjeni zastopniki. Nova kolonija v Novi vasi šteje 9 hiš z 18 stanovanji. V načrtu pa je še zgraditev 7 novih hiš, tako, da bo nova kolonija štela 15 hiš in 30 stanovanj. Stavbišče za zgradbe je brezplačno odstopil knezoškof dr. A. B. Jeglič. — Na vsak način se moramo izraziti o vsaki akciji, ki stremi za omiljenjem krute stanovanjske krize, le s pohvalo in polnim priznanjem. Ista pohvala in priznanje naj velja tudi zadrugi »Stan in dom«, ki je edini uspešno, da se obvaruje pogostih kriz v starih stanovanjskih zgradbah in ki beleži že prav lepo število zgrajenih stanovanj. Nova kolonija v Novi vasi pomeni nov dokaz agilnosti in vsestranske podjetnosti te zadruge.

— **Trgovski nameščenci**. Na občnem zboru Pomočniškega zbora določeni sestanek se vrši v torek, dne 20. septembra ob 8. uri zvečer v mali dvorani Trgovske zbornice. — Odbor.

— **Specialist za ženske bolezni in porodništvo** MED. UNIV. DR. LEO ŠAVNIK ordinira od 20. t. m. dalje v Ljubljani, Tavčarjeva (Sodna) ulica št. 6. Telefon št. 2614.

— **Za Podporno društvo slepih** v Ljubljani je nabral g. Leopold Kovač, tenorist kr. opere, v veseli družbi znesek 250 Din, za kar se temu našemu dobrotniku v imenu odbora kaj najiskrenejše zahvaljuje društvo predsednik.

— **Pil, plačal pa nič**. V neko ljubljansko gostilno na Dolenjski cesti je stopil dokaj eleganten gospodič, se malo po sobi razgledoval in zahteval najboljše vino in kako dobro jed. »Najboljše prosim, da mi prinese!« Poje in popije, se zopet razgleduje, prime za kolo, ki ga je postavil v vežo gostilne ter jo popiha v upanju, da je že vse srečno prestano. Človek obrača, Bog pa obrne — pravijo; to pot pa je vso stvar zasakala domača hčerka. Sedla je na kolo in se peljala za radostnim beguncem, mu snela z glave čepico in se vrnila domov, kjer je obvestila policijo o dogodivščini. Kako je sedaj z zadščino, nam ni znano.

REPERTOAR NARODNEGA GLEDALIŠČA V LJUBLJANI.

Ponedeljek, 19. septembra: zaprto.
Torek, 20. septembra: Bernauer — Oesterreicher: Rajski vrt, dravska premiera.
Sreda, 21. septembra: Kalmann: Grofica Marica, opereta.
Četrtek, 22. septembra: Shakespeare: Mnogo hrupa za nič, komedija.
Petek, 23. septembra: Verdi: Traviata.
Sobota, 24. septembra: Bernauer — Oesterreicher: Rajski vrt.

Nedelja, 25. septembra: Granichstedten: Orlov, opereta.

Vse predstave se vrše v opernem gledališču. Začetek točno ob 8. uri.

Opozarjamo na razpis gledališkega abonmaja za sezono 1927/28. Priglasijo za premierski in za redne abonmaje se sprejemajo v veži dramskega gledališča od ponedeljka do sčote in sicer dnevno od 9. do 12. in od 3. do 5. ure popoldne. Cene za premierski in redni abonma so iste. Premierski abonma ima 28, redni pa 28 predstav. Stare abonente prosimo, da se čimprej oglašajo, kajti lanski sedeži se vsled novega načina razpisa nikomur ne rezervirajo.

Dopisi.

IZ KRANJA.

V torkovem »Jutrovem« poročilu »Iz Kranja« je gospod, ki je napisal članek »še o nedeljskih volitvah«, naperil skrhano ost svojega kopja na Gospodarsko stranko. Poznamo dobro »Jutrova« poročila iz našega mesta in vemo, da niso vedno povsem točna; da se je pa ta gospod, ki je napisal ta članek, to pot tako daleč izpozabil, da je stopil na tako opolzko pot laži, kaj takega od njega nismo pričakovali.

V navedenem članku je namreč govora, da je »malokontentski generalni šlah« dal svojim volilcem strikten ukaz, naj pri skupščinskih volitvah volijo SLS. Gospod — ko vi to trdite, ordinarno lažete! Ni res, da je bil od merodajne strani izdan tak ukaz, res pa je, da je dala gospodarska stranka na zboru svojim volilcem popolno svobodo za skupščinske volitve. Zakaj torej lažete? Morda zato, ker se ni posrečil volilni manever, s katerim je hotelo »Jutro« zbegati malokontentske volilce. V nekem članku pred volitvami je prineslo »Jutro« poročilo iz Kranja vesti o neki naklonjenosti onih znanih krogov do SLS. Morda se je porodilo to skrivnostno razodetje v glavi samega »Jutrovega« poročevalca, ki večkrat kakšno zelo brihtno ugane. Mislili ste namreč, gospodje, da bodo vsled te vesti letele kroglice malokontentskih volilcev, kar same v skrinjico takozvane »Gospodarske napredne stranke«. Delali pa ste, kakor vidite sami, račun brez krčmarja.

Bodite brez skrbi; naši volilci so volili popolnoma svobodno po lastni volji in vesti. Če ima »Jutro« poročevalce, ki mu je šlo to dejstvo, da je dobila SLS nekaj glasov več, tako zelo na živce, navado misliti za druge, potem mu mi na tem mestu prav iskreno čestitamo. Znano je, da je najenostavnejši političen napadalni sistem tak, da napake, ki jih imaš sam, naprtiliš na pleča nasprotniku. Naši ljudje znajo sami misliti! Ako pa je šel kak član Gospodarske stranke volit SLS, s tem pri danih prilikah še dolgo ni menjal političnega prepričanja. On je zaupal svoj glas večinski stranki slovenskega naroda, stranki, ki more v največji meri zastopati slovenske interese v parlamentu.

Pot pa, po kateri se prileze iz enega vrha svetovnega in političnega prepričanja na drugi vrh svetovnega in političnega prepričanja, pa prosimo, naj nam opiše »Jutro« poročevalce iz Kranja sam.

NEDELJSKI SPORT.

Hazena Ilirija : Maribor 7 : 2.

Dopoldne ob 11. se je vršila prvenstvena bazena tekma med Mariborom in ljubljansko Ilirijo.

Poraz Iliriji skoro enake družine Maribora je nekoliko previsoko izražen. Zmaga Ilirije je bila spočetka nekoliko negotova. Odločila je prodornejša in energična napadalna vrsta Ilirije, ki ni trčila časa z nepotrebnimi kombinacijami, temveč izkoristila vsako priliko za strel na gol. Hujšega poraza je mariborsko družino rešila res izborna vratarica. Držala je nebroj močnih strelav ilirijanskih napadalk. Napad Maribora je tratil čas z nepotrebnimi kombinacijami in tako zamudil marsikatero lepo šanso.

HASK : ASK Primorje 2 : 3.

Za nedeljo si je pridobilo Primorje moštvo Haska kot gosta. Izgledalo je, da je to rezerva Haska, ojačena s par igralci prvega moštva. Vsaj po igri sodeči. Nudena ni bila od nobene strani pričakovana lepa igra. Primorje z igro, ki jo je nudilo v nedeljo v prvenstvenih tekmah, ne bo prišlo daleč. Hask na drugi strani tudi ni nudil ničesar novega, priznati pa se mu mora res fair-igra, v tem oziru je Primorje nasprotno grešilo pogostokrat ter je bil srednji krilec Slamčič vsled nešporiniga dejanja v prvi polovici izključen.

Ilirija : Slavija 6 : 1.

Sigurna zmaga Ilirije nad moštansko Slavijo. Prvorazreden pa tak šport ni.

Jadran : Slovan 5 : 3.

Nezaslužen poraz Slovana, ki je imel dve tretjini igre v rokah.

Rez. Ilirije : rez. Slavije 6 : 0.

Rez. Slovan : rez. Jadran 8 : 2.

Posledica francoske zmage v tekmi za Davisov pokal. Zmaga Francije bo povzročila v evropski coni velike spremembe. Francija mora namreč prihodnje leto nastopiti samo v izzivalni rundi. Vseled tega se pa tudi v prihodnjem letu ne more tako lahko določiti zmagovalca. Za končno zmago v evropski coni pridejo v prvi vrsti v poštev Danska, Nemčija in Češkoslovaška. Posledno zadnja ima sedaj ugodne šanse, ker bo Jan Koželuh po izločitvi slavni Francozov nadkriljeval evropske igrače. Gre pa seveda za to, kakšna sposobnost bo pokazal drugi zastopnik Čehoslovakov. Z zmago Francije stopni Davisov pokal v nov stadij svoje zgodovine. Francija s svojimi izbornimi igralci kakor Lacoste, Borotra, Cochet in Brugnon je bila že zdavnaj upravičena, braniti pokal. Drugo leto se bo tedaj pokazalo, če bo Ameriki uspelo, revanžirati se nad Francijo. Tokrat seveda na evropskem ozemlju.

Otvoritev razstave „Ljubljana v jeseni.“

V soboto dopoldne je bila otvorjena II. pokrajinska razstava na ljubljanskem velesejmu. Vreme pri otvoritvi slavnosti sicer ni bilo naklonjeno, a vendar se je zbrala na velesejmu jako odlična družba predstavnikov gospodarstva v Sloveniji.

Razstavo je otvoril predsednik ljubljanskega velesejma g. Fran Bonač s sledečim pozdravnim govorom:

Odobro po lepem uspehu, ki ga je dosegla lani prva naša Pokrajinska razstava »Ljubljana v jeseni«, sklenil je odbor Ljubljanskega velesejma, da obdrži to razstavo na svojem stalnem repertoarju. Nadejamo se, da bo »Ljubljana v jeseni« od leta do leta pridobivala na svoji privlačni sili in postala važen reprezentant našega dela na gospodarskem in kulturnem torišču.

Bodi mi predvsem dovoljeno, da kot predstavnik velesejma in domačin najiskrenejše pozdravim spoštovano gospodo in vse drage prijatelje našega velesejma, ki so se v tako lepem številu odzvali našemu vabilu in došli k otvoritvi razstave.

Osobito si štejem v čast, da morem pozdraviti velikega župana dr. Vodopivca, velikega župana mariborske oblasti dr. Schaubacha, predsednika oblastne skupščine dr. Natlačenca, excellenca Mr. Kennard, ministra in poslanika Velike Britanije in vse druge visoke reprezentante civilnih, vojaških in cerkvenih oblasti, g. zastopnika univerze, gospoda angleškega poslanika ministra Kennard-a, gospode konzularne zastopnike, družbe predstavnike vseh mnogobrojnih gospodarskih in kulturnih institucij in korporacij.

Se enkrat prav iskren pozdrav spoštovanim gostom in srčna hvala za prijateljski obisk.

Dočim zastopa običajni velesejem specifično interese industrije, trgovine in obrti ima biti jesenska razstava nekak propagandna organizacija za povzdigo in napredek vseh panog kmetijskega gospodarstva in kulturnega udejstvovanja. Ona naj nudi verno sliko razvoja in porastka prav vseh materijelnih in duševnih dobrin našega naroda.

Naša iskrena želja je, da bi jesenska razstava leto za letom privlačila vse sloje prebivalstva, da si okrepe nacionalno in stanovsko zavest ob pogledu na uspeha polno delo tisočero pridnih rok in bistrin glav.

Letošnja razstava bo pokazala plodove vestnega in požrtvovalnega dela našega kmetovalca, ki je dosegel na naši grudi, dasi jo priroda ni obdarila s prebogato plodnostjo, lepe uspehe v živinoreji, sadjarstvu, vrtnarstvu, čebelarstvu in vinogradništvu.

Ta razstava pa bo tudi podala pregled delovanja naših gledaliških umetnikov, igralcev po poklicu in amaterjev, dalje naših

zdravnikov, radio-amaterjev in esperantistov.

Pogled na sočno in harmonično ubrane barve naše pristno slovenske narodne noše prilikom revije bo moral zadiviti vsakega gledalca.

Velikopotezna gradbena akcija Mesne občine ljubljanske ter »Stan in Dom« je orisana v posebnem razstavnem oddelku. Osobito prijetna dolžnost mi je pri tej priliki povdariti velike organizacijske in delovne zasluge naših odborov za posamezne razstavne oddelke, za kar jim s tega mesta najiskrenejše zahvaljujem.

Dovoljeno naj mi bo zahvaliti se za požrtvovalno sodelovanje tudi Kmetijski družbi, Sadjarskemu in vrtnarskemu društvu, Sadjarski in vrtnarski podružnici, Čebelar-skemu društvu, Osrednjim mlekararnam in trgovskim vrtnarjem.

Milostljiva gospa, častna dvorna dama gospa dr. Tavčarjeva, velečenjeni gospod kmetijski svetnik Rohrmann, velečenjeni gospod upravnih arh. Kregar, neumorni gospod prof. Šest, vrli vrtnarji in ugledni odbori higijenske razstave ter razstave ple-menskih konj, bodite uverjeni, da vam je slo-venška javnost hvaležna in da bo znala ceniti vaše velike zasluge.

Sam kot domačin si dovoljujem izreči Vam še enkrat:

Hvala vam iskrena, gospoda!

Z željo, da bi tudi letošnja prireditev izpopolnila vse nade, ki smo jih slavili vanjo, otvarjam drugo razstavo »Ljubljana v jeseni«.

Za g. Bonačem je govoril predsednik kmetijskega odbora ljubljanskega velesejma g. Rohrmann, ki je omenil, da nadomestuje letošnja »Ljubljana v jeseni« proslavo 60-letnice »Kmetijske družbe«.

Gledališko razstavo je otvoril intendant prof. arh. Kregar s sledečim nagovorom:

Spoštovana gospoda!

V izredno čast mi je, da Vas morem vse, ki ste prišli danes k otvoritvi gledališke razstave, v imenu ljubljanskega Narodnega gledališča kar najtopleje pozdraviti.

Za posebno prijetno dolžnost pa čutim, da morem izreči iskreno zahvalo upravi ljubljanskega velesejma, kateri v prvi vrsti gre zasluga, da je razstavo pobudila in jo tudi materijelno omogočila. Tako razumevanje in podpiranje našega gledališkega življenja gotovo zasluži pošteno priznanje in odkrito hvaležnost ne samo nas, ki smo na gledališču neposredno zainteresirani, temveč tudi vse iste javnosti, ki ji je uspevanje našega gledališča resnično pri srcu.

Razstava v prvem oddelku z naslovom

»Gledališče«, je sploh prva svoje vrste na našem ozemlju. Gotovo je torej, da vkljub vsej največji in najzanesljivi delavnosti organizatorjev, ne more biti povsem izčrpana in popolna. Za prireditev popolne razstave te vrste je potrebno mnogo več časa, sodelavcev in sredstev. Toda prireditelji tudi niso imeli za enkrat tako visokoleteči namen. Uspejo pa jim je, pokazali bežno na omejenem prostoru in v kratkem času kolikor mogoče pregledno sliko bitja in živja zgodovine in sedanosti našega časa. Ta razstava kaže na eni strani prehudim pesimistom, kaj vse že imamo, pokazati gradivo, ki priča o tradiciji naše gledališke kulture. Na drugi strani pa ima namen opozoriti prehude optimiste, da to še ni vse in kaj še vse manjka. Končno ima namen vzbuditi v naši javnosti mesnini in podeželski čim več resnega pojmovanja in pravega zanimanja za našo mlado gledališko umetnost, istočasno pa opozoriti merodajne faktore, da zasluži čim večje podpore. Večna finančna kriza, ki visi kot Damoklejev meč nad našim gledalištem in ovira vsak razvoj, mora končno vendar prenehati.

Če bo razstava ta svoj namen dosegla, potem morejo biti i inicijatorji i organizatorji s svojim požrtvovalnim delom zadovoljni. Moja vroča želja je, da bi mogli vsem, ki so na vresničenju te razstave na ta ali oni način pomagali najiskrenejše in od srca čestitati, a to ne samo k delu, temveč tudi k uspehu.

Pod vodstvom predsedstva so si vsi povabljeni ogledali na to posamezne oddelke razstave.

Otvoritvi so prisostvovali angleški poslanik v Beogradu g. Kennard in vsi člani konzularnega kora v Ljubljani, ministra n. r. Pucelj in Kristan, več oblastnih zastopnikov, velika župana dr. Vodopivec in dr. Schaubach, predsednik Zveze industrijev g. D. Hribar, tajnik trgovcev zbornice dr. Windischer i. dr.

REVIJA NARODNIH NOŠ.

Velik uspeh včerajšnjega dne je treba poleg drugih privlačnosti pripisovati tudi reviji narodnih slovenskih noš, ki se je vršila na razstavi. Ogromno zanimanje, ki je vladalo za to revijo, je pričalo, da naša narodna noša še vedno ni zapadla pozabljenju, kljub mnogim importiranim modernitetam iz zapada. Naša, slovenska narodna noša je slavila včeraj svoj triump in je izzvenela kot simbol manifestacije vseh za Slovenstvo in za vse, kar je slovenskega.

Iz najoddaljenejših krajev slovenskega ozemlja so prišle brhke Prekmurke, košate Korošice iz Roža in Ziljske doline, prišle so nekdanje bogate, toda sedaj globoko užaljene in ponižane tržaške okoličanske in nekdanje vedre, toda sedaj bridko resne Vipavke, iz vseh krajev celotnega slovenskega ozemlja

so prišle slovenske mladenke, da tu tekmujejo z lepoto svojih prisnih, od babic pododanih narodnih noš. Najbolj pa se je odzvala Gorenjska: brdki pastirji z zamel-nimi lajbi in s škornji preko kolen, stasite Gorenjke z razkošnimi avbami in s širokimi židanimi krili ter s srebrnimi pasovi, prišli so kočevski Slovenci z dolgimi belimi talarji, njihovi vzrovi, obloženi s kožuhovi-no, medvedjo, kunjo in lisijo, so sprile-vali bogastvo njihovih gozdov. Da ima tudi Ljubljana svojo posebno narodno nošo, so zgovorno dopovedale vitke Trnavke s svojimi nošami, drugače skrbno spravljene v skrinji, odkoder se pojavijo le ob taki pri-liki kot je birma, procesija ali pa na primer tako velika razstava, kot je »Ljubljana v jeseni«.

To in ono.

MOZ, KI 50 LET NI VIDEL ZENSKE.

Angleški žurnalist pripoveduje v »Daily Mail« o srečanju z možem, ki 50 let ni videl ženske. Čudak živi v škotskih hribih. Zgod-bo o čudaku je žurnalist zvedel v dve uri oddaljeni vasi.

Žurnalist pripoveduje: »Leta 1879 se je zaljubil takrat 24 letni James Mason v mlado dekletce, ki ga je hotel poročiti. Tik pred poroko pa je James okusil trpkost življenja; mlada Ellen je imela razmerje z Jamesovim prijateljem. Varani ljubimec je bil široko-gruden. Ni se maščeval nad prijateljem in svojo ljubimko, pač pa je sklenil, da nikdar več v življenju ne mara videti ženske.

Z bratovo pomočjo si je postavil v škot-skih hribih na samotnem kraju borno kočico, v kateri živi že dolgih 50 let. Edina druž-ba samotarja in sovražnika žensk, odkar ga je zapustil brat, sta dva škotska ovčja psa, ki ga čuvata pred nepoklicanimi obiskovalci.

Tri do štirikrat na leto poseti samotarja hlapec iz sosednje vasi, ki mu prinaša živila in tobak za pipo. Za plačilo mu da sivo-lasi samotar izrezane igrače, ki jih izdeluje ob času samotarenja. To pa je tudi edini človek, ki ga stari James vidi ob času do časa. In še celo ob teh prilikah ne kaže so-vražnik žensk niti najmanjšega zanimanja za degodke v tem božjem svetu. Še celo za sve-tovno vojno ni kazal zanimanja, oziroma ob-čutil je grozote le v toliko, ker se je tobak za pipo tako podražil.

Prebivalci vasiče povedo, da se samotarski naselbini v dolgih 50 letih ni približala niti ena ženska.

Angleški novinar je obiskal nekega dne sovražnika žensk, ki je tudi sam priznal, da ni videl pol stoletja nobene ženske. Če je s tem utešil svojo srčno bol je vprašanje, kot je tudi vprašanje, kaj je vzrok paralize, koje zaaki so povsem vidni.

Ilija Erenburg:

36

Ljubezen Jeanne-e Ney.

(Iz ruščine prevedel S. L.)

Ravno ob določeni uri je v kabinet stopil komunist. To je bil Andrej. Ta se je zelo spremenil. O človeku petindvajsetih let ne pravijo, da je odrasel. Andrej je pa ravno odrasel in postal mož. Obraz se mu je zaostрил, gibi so postali bolj rezki, usnice bolj trpke, oči bolj suhe. Ali je to bilo zaradi tega, ker je ostala »ulica Tiboumairy, sedem-najst« zanj še vedno sladko ime, ker se še dozda ni odločil, da skoči v ta detektivski štab, kakor zverina na lovca? Poskusil je prežati na ulici, pa se Jeanne ni pokazala. Poskusil jo je prikljati po telefonu, pa se je v odgovor jezil neki hchnjavi glas in od-ložil slušalo.

Jules Lebon je Ruso ljubeznivo sprejel. Ko mu je zastavil nekaj vprašanj glede domnevanega njegovega delovanja, je vzel iz omare kupček tenkih bankovcev.

— Evo, moj drug! Takaj jih je ravno osemsto. Iz vse duše vam želim uspeha. Za zameno vas prosim samo nekaj: ne govorite nikomur, da ste ta denar dobili od mene!

Jaz se ne bojim zasledovanja, nikakor bi pa ne hotel, da bi tudi ta moj korak tolmačili kot pozo esteta, ki se dolgočasi.

Andrej se je zahvalil. Dobro — tega ne bo nikomur povedal. Delo se bo pa zdaj lahko začelo. Kmalu se odpelje v Toulon.

Jules Lebon je Andreja prekinil: nje-ga res ne zanimajo te podrobnosti. Raje pa bi z Andrejem pokramljal o nečem dru-gem. — Začela se je dolga in zapletena de-bata. Jules Lebon, ki še ni napisal drugega dela »Neprijetnosti gospoda Nilskega Konja«, ga je zdaj Andreju razlagal v besedah. Banalnost vedno ostane banalnost. Ali vidi An-drej te bele in črne bogove? Ti so leseni ali koščeni. Bilo jih je mnogo, zelo mnogo. Sicer bodo pa oni vedno, ti bogovi! Brez njih ljudje kljub vsemu ne bodo izhajali. In, ali ni v takem slučaju prav vse eno, kako ime-nuje Andrej svojega novega Boga?

Andrej je poslušal z zanimanjem; če se je tuptam udal strupenosti fraze, se je sam nasmehnil, v glavnem se pa ni udal. Odgo-varjal je zmedeno, rezko, vendar pa po svo-jem nekako prepričevalno.

— Kaj pa svoboda? Pa različnost? Pa ne-

pravičnost ljubezni? — je vzkliknil Jules Lebon.

— Je radost podreditve enega vsem. Je pogin moluska in porajanje otoka. Jaz de-lam čez sebe križ po svoji velji. Če to ni svo-boda? Jaz sem mali strankin delavec in skrbim za neko nelegalno tiskarno. Lenin je pa vodja kominterne.* Mar midva ne de-lava enega in istega dela? Jaz se ne upiram in ne zavidam. Ali ni to različnost? Ljubezen pa... No, kar se tiče pa ljubezni, pa zanjo nimam prav nobenega smisla.

* III. komunistična internacionala v Mo-skvi.

Glas Andreja je naenkrat postal osoren, skoraj sovražen. Jules Lebon je instinktivno nekoliko odmaknil svoj naslonjač in rekel:

— Vidim, da me ne boste razumeli. Ali more razumeti riba, da se riba na svežem zraku duši, riba pa, da plica v vodi tone? To sta dva svetova. A jaz? Jaz pa, moj srditi drug, imam i pljuča i škрге.

S tem sta se razšla.

Keraki Andreja se trdovratno, neprimir-ljivo odjeknili v praznih dvoranah stare vile in vsi bogovi, beli ali črni, leseni ali koščeni,

so se v začudenosti stresali. Ze zdavnaj niso namreč videli živega človeka. Jules Lebon se jim je gotovo zdel čudi bog, napravljen iz žolte kože in plišastega plaida.

Zvok korakov se je slišal tudi v kabinet velikega pisatelja in je tega nalahko zmedel. Jules Lebon ni namreč nikdar tako kora-ka, tudi takrat ne, ko je bil še mlad. Tako koraka samo tisti, ki ve, kam gre. Jules Le-bon ni pa nikdar nikamor hitel in se je vse svoje življenje največ nasmehoval. Razven tega je tudi mnogo čital in ker je prečital mnogo knjig, je vedel, da tako korakajo re-velucionarji, heretiki in zaljubljeni. Kaj še, mogoče ima Rus s svojimi pljuči tudi prav! A škрге? Škрге samo motijo.

Jules Lebon je naenkrat začutil strašno tesnobo in slabost. Zakaj je poklical k sebi tega človeka? Zakaj je dal denar za tuje in brezsmiselno delo? S tem je samo zgubil pol dneva. Knjiga pa, ljubljena knjiga, knjiga izredni ljubezni pa še vedno leži nenapi-sana. Ali ta komunist sploh razume, kaj je to ljubezen? Ti ljudje niso iz mesa, ampak iz dolgočasne kovine. Razgrejejo se samo takrat, kadar streljajo. Seveda bodo zmagali. Ampak kaj je v tem dobrega?

MALI OGLASI.

Za vsako besedo se plača 50 par. Za debelo tiskano pa Din 1.—.

Gospodinje,

šivilje, krojači, ki nimate časa v skupne tečaje in se želite izobraziti v iz-delovanju oblek, za Vaš je pouk v popoldanskih ali večernih urah. Priče-tek 19. t. m. Izdelovanje krojev! Zasebno krojno učilišče, Ljubljana, Stari trg 19.

Odda se

velika, zračna soba s električno razsvetljavo in posebnim vzhodom. Na-slov pove uprava lista.

VINOCET

tovarna vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi

naifinejši in najokusnejši

namizni kis iz vinskega kisa.

Zahtevajte ponudbo. — Telefon št. 2389.

Tehnično in higijenično najmoderneje

urojena kisarna v Jugoslaviji.

Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadst.

WECK

čaje in aparati za ukuhanje so najcenejši, ker so najboljši. Znatno cene. Ugodni pogoji! Tovarniška zaloga:

Krekov trg 10 pri trdnici Fruktus, Ljubljana.

Prodaj

salonsko suknjo. Naslov v upravi lista.

Premog - čebin

Wolfova 1/II. - Telef. 2056.

DANA GOLIA-KOBLER-JEVA. Privatne klavirske ure. Informacije vsak dan od 11. do 1. Mestni trg št. 7/III.

- - Širite - -

»Narodni Dnevnik«!

STAMPILJE

pečate

gravirajo, etikete

SITAR & SVETEK

LJUBLJANA

St. Petra 00512 18.

TISKARNA MERKUR

TRG.-IND. D. D.

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. * Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, vabila, letake, poselnice itd. * LASTNA KNJIGOVARNICA. * TELEFON. ŠT. 2552.

LJUBLJANA

GREGORČIČEVA 23